

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quid sit irritatio, quotuplex, & vnde ortum habeat. punct. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

quo votum impleri potest, aliquando esse temporalem pro aliquo tempore determinato. Item aliquando mutatio seu impedimentum alicui totam materiam promissam, aliquando partem. Si mutatio perpetua est & comparatione totius materiae promissae, votum extinguitur. Si autem mutatio temporalis sit, pro eo solum tempore obligatio suspenditur, manente obligatione quoad aliud tempus in quo impedimentum cessat, & votum impleri potest; sicut manet obligatio cum votum diuiduum est & mutatio in parte diuidua & separata contingit. Sic Suarez lib. 4. de voto cap. 19. num. 5. Sanchez cap. 2. num. 24. Nauar. cap. 12. num. 19. Valent. diff. 6. quæst. 6. pun. 4. verif. secundum quod. Bonacin. disput. 4. quæst. 2. punct. 7. §. 1. num. 6. & alij apud ipsos.

PUNCTUM XXI.

Quale peccatum sit obligationem voti violare?

SUMMARIUM.

- 1 Per se graue peccatum est.
- 2 Penitere de voto facto non est per se voti violatio.
- 3 Est tamen regulariter peccatum veniale.

1. **E**X his quae diximus de voti obligatione constat per se graue peccatum esse voti obligationem violare (hoc est) promissum non implere. Aliquando tamen ex leuitate materiae leue peccatum esse, ibique remissius notauimus quando materia grauis vel leuis sit, si plures actus leues respiciat.

2. Solum est aliquis difficultas; an penitere de voto facto, sit voti obligationis violatio. Cui difficultati breuiter respondeo; per se violationem voti non esse. Quia cum hoc dolore & tristitia, compati potest voluntas absoluta exequendi præceptum, tamen sentias & dolens tali te præcepto grauari. Ergo dolor & tristitia præcepti & voti, illorum violatio non est. Sic D. Thomas 2. 2. qu. 88. art. 6. ad secundum. Siluester verbo votum 2. quæst. 20. Suar. lib. 5. de voto, cap. 7. concius 2. Sayrus in Clauis Regia lib. 6. cap. 6. num. 12. Nauar. cap. 12. num. 25. Bonacin. diff. 4. g. 1. punct. 5. §. 4. n. 14. & alij apud ipsos. Notanter dixi per se non esse voti violationem. Nam si ex dolore & tristitia, quod votum feceris, periculo exponeris, non exequendi promissum; clarum est violari votum; quia votum, sicut & quodlibet præceptum obligati fitum propositum de illius executione habere, neque periculo transgressionis exponi, sed hoc est per accidens. Sic Suar. d. lib. 5. cap. 7. num. 7.

3. Maior autem est difficultas; an hic dolor & tristitia sit saltem veniale peccatum? Suarez dicit cap. 7. num. 4. & sequentibus. Videtur negare. Mouetur; quia ex obiecto nullam malitiam continet. Siquidem non apparet præceptum, cui talis dolor & tristitia aduerfetur. Sicut enim nullum fuit præceptum vouendi, ita nullum præceptum esse videtur perseuerandi in eo voto, & sicut à principio poterat nolle vouere, sic post votum factum potes nolle vouisse; quia vtriusque actus idem obiectum est. Ergo ex parte obiecti dolor & tristitia de voto facto nullam malitiam continet. Ex parte verò finis sapie hic actus honestati potest. Si enim cognoscas votum tibi fore damnosum; eo quod ob tuam malitiam occasio sit peccata multiplicandi; dolere de voto facto ob illum finem, non videtur illicitum, sed potius honestum. Dicendum ergo est regulariter dolere de voto facto peccatum veniale esse. Tum quia hic dolor aliquo modo infirmat propositum voti exequendi. Tum quia retrahit hominem à via perfectionis assumpta. Tum quia frequenter habetur ex proprio amore quo vis onera & obligationes viles & sanctas excutere, ac proinde ex fine non licito. Si tamen aliquando de voto, seu præcepto doleres ob transgressionem factam, credo talem actum virtuosum esse; quia non tam est dolor de voto seu præcepto, quam de illorum transgressionem. Ad rationem contrariam Respondedo dolere de voto, per se & directè præcepto non aduerfari; sic tamen indirectè; aduerfatur, inquam, præcepto aduerfandi votum, quod obligat ne illius executionis propositum aliquo modo infirmetur, vt regulariter infirmatur per hunc dolorem. Quapropter est nulla fuerit obligatio emitendi votum, poterat esse de perseuerando in illo, alias potes pro libito illius obligationem excutere. Neque est simile nolle vouere, ac nolle vouisse. Nam est viam perfectionis non accipere, aliud ab ea incepta desistere, illiusque penitere quod regulariter inordinatum esse videtur.

DISPUTATIO II.

De voti Relaxatione.

EXPLICATA essentia voti, illiusque obligatione, restat explicandum qualiter dissolui possit. Conuenire autem sapè hanc obligationem dissolui, in comperito est apud omnes. Er probat manifestè humanæ naturæ conditio, cui solet votum ob eius fragilitatem potius obesse, quam prodesse. Triplici ergo via hæc relaxatio fieri potest, irritatione, dispensatione, & commutatione, de quibus in hac disputatione dicendum est.

PUNCTUM I.

Quid sit irritatio, quotuplex, & vnde ortum habeat?

SUMMARIUM.

- 1 Expenditur definitio irritationis.
- 2 Duplex est irritatio, alia directæ, alia indirectæ, & quæ sit harum differentia.
- 3 Irritatio quando sit actus iurisdictionis, quando dominij.
- 4 Ex iure potius positiuo, quam naturali ortum habet irritatio.

1. **I**rritatio (vt constat ex Doctoribus in discursu referendis) est actus liber quo is, à quo votum pendet, tollit voti obligationem. Pro cuius intelligentia supponendum est, dupliciter te vouentem dependere posse in voto, ab alterius voluntate. Primò; si tua voluntas taliter alteri subiecta sit, vt nunquam censaris te obligari velle nisi sub tacita conditione si alter consenserit vel non repugnauerit. Quod contingere potest, vel ex natura & conditione intrinseca tue personæ quæ integrè alteri subiecta est, vt filius impubes parenti, religiosus Prælato; vel quia liberè te subiectus alterius consensum & voluntati nolens obligari nisi quatenus alteri placitum fuerit. Sed inter hos modos est magna differentia: nam quando conditio de alterius consensu inhibita in voti obligatione fundatur in natura & conditione personæ, illam excutere non potes; secus quando fundatur in voluntaria iurisdictione vouentis. Secundo quando potes in voto ab alterius voluntate si in materia promissa ab eo dependes. Pendere autem potes, vel quia illius dominium seu administrationem habet, & quia illam prohibere potest. Quando ergo priori modo subiectus alterius, possunt tua vota pro arbitrio eius irritari; quippe quæ emissa fuerunt sub tacita conditione illius consensu, vel non dissentus. At quando solum in materia promissa ab altero dependes, solum irritari tuum votum potest, quatenus subtrahi vel prohiberi potest materia promissa.

2. Hinc fit; duplicem esse irritationem, alteram directam & propriam, alteram indirectam & impropiam. Directa est, quæ ex subiectione voluntatis fit. Quia hæc respicit actum vouendi, illiusque de medio tollit. Indirecta est, quæ materiam promissam respicit impediendo illius executionem, quæque potius suspensio quam irritatio vocatur. Hæc autem irritationes, vt bene dixit Suar. lib. 6. de voto cap. 1. num. 4. maxime differunt. Nam irritatio ob voluntatis subiectionem si absoluta sit, votum extinguit, & permittit vterius renouiscere. At irritatio ob impedimentum appositum materiae promissæ per se non extinguit votum; sed illius obligationem suspendit, dum impedimentum durat; solet autem durante illo impedimento votum extingui, quia eo tempore cessat appetitudo illud exequendi; sed hoc est per accidens. An vero votum de materia dominio alterius subiecta verè & propriè irritetur; infra dicemus.

3. Deinde irritatio proueniens ex subiectione voluntatis non est actus iurisdictionis; sed dominij; quatenus Superior ratione potestatis dominatur hæc ius, ne subditus obligetur aliter, quam pro suo consensu & voluntate. At irritatio ex promissa

promissa materia proveniens; aliquando est actus iurisdictionis, aliquando dominij. Est autem iurisdictionis tum spiritualis, tum temporalis; spiritualis quando Pontifex, vel Episcopus materiam promissam prohibet, vel aliquid cum illius executione incompatible precipit, temporalis; quando Rex vel Magister iuste precipit aliquid ex quo executio voti redditur impossibilis. Item hæc irritatio seu suspensio est actus dominij, tum proprii tum improprii; improprii est; quando horas ob usus quod habet famuli imperandi, illis precipit aliquid executioni voti incompatible; est actus dominij proprii, si is, qui potestatem habet dominatiam nolit votum irritare, sed illud pro tempore suspendere.

4. Sed vnde hæc irritandi potestas ortum habeat, an ex iure Pontificio, an potius ex naturali, difficultate non caret. Aliquis Doctoribus nec contemendis videtur ex iure naturali ortum habere: Sic Sotus lib. 7. de iustitia quest. 3. art. 1. columna 3. Sayro in Clavi Regia lib. 6. cap. 10. num. 7. Petrus de Ledema 2. tom. sum. tract. 10. cap. 7. dub. 2. in 4. 3. Azor. 1. part. lib. 11. cap. 17. quest. 3. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto c. 6. num. 2. & 3. loquens de potestate parentum in filiorum vota, & cap. 7. a n. 3. loquens de Prælati religioforum tamen concedat ius humanum præscriptisse tempus, in quo possint parentes vota filiorum irritare. Movenur: quia filius naturaliter subditur patri & servus domino, & vxor viro, & religiosus Prælato. At hæc subiectio est radix huius potestatis. Ergo à iure naturali provenit hæc potestas.

Dicendum tamen est ex iure potius positio quam naturali ortum habere potestatem irritandi. Et quidem si loquamur de potestate irritandi indirecta (hoc est) impediendi executionem materiae promissæ; cum hæc sapienter impediatur ex iurisdictione iure positio concessa, vel saltem ex dominio iure gentium introducto, manifestum est, non ex iure naturali sed potius ex iure positio ortum habere; sed quia hoc ius positum naturaliter est conforme, & illo positio ius ipsum naturale dicitur, votum manere irritum indirectè seu suspensum; ea ratione dicitur potest, ex iure naturali irritationem provenire. Quod si de irritatione directa & propria loquamur, facile etiam probare possumus ex iure positio provenire. Discutamus ergo per singulas personas, in quibus locum habet hæc irritatio. Et in primis de religionis; tria vota substantialia religionis ex iure positio religioforum statum constituunt, redduntque religioforum ita subiectum Prælato, vt nullum votum emittere possit firmum & stabile. Deinde non omnia vota religioforum possunt Prælati regulares irritare; si quidem votum assumendum strictiorem religionem irritare non possunt, *cap. licet de regularibus*, & sicut hoc votum fuit exceptum à potestate dominativa, poterant alia excipi. Pendet ergo ex voluntate Pontificis limitare vel extendere potestatem irritandi vota Superioribus concessam. Ergo hæc potestas ex iure Pontificio oritur. Item de filiisfamilias constat, ius nature non magis dicere puberes subiecti in vota realibus quam in personalibus, neque magis in promissionibus homini factis quam Deo; & tamen vota realia irritari possunt à patre etiam post pubertatem facta, & non personalia; & promissiones pupillorum homini factas, non potest pater irritare, vt in promissione sponsalium contingit; cum tamen votum reale & personale irritare possit. Signum ergo est ex iure positio hæc provenire potestatem. Et ita in religiosis & filiisfamilias tradit expressè Gabriel Valquez 1. 2. quest. 96. art. 4. disput. 165. cap. 4. num. 29. Lessius de iustitia lib. 2. c. 40. dub. 10. num. 74. Dicunt namque hi Doctores & bene, directam potestatem irritandi à Pontifice ortum habere. Quia ipse Pontifex consuetudine sic declarante statuit, vt religiosi, & filiisfamilias in suis votis tacitam conditionem includerent, si Superior consenserit aut non contradixerit. Postea autem hac conditione naturaliter requiritur in Superioribus potestas ea irritandi, sicut si iuratus tali die peregrinaturum, si Petrus consenserit; ex tua voluntate oritur quod Petrus possit tuum Iuramentum irritum efficere. At ea voluntate & concessione facta naturali iure sequitur in Petro talis potestas. Consentit his Sanchez lib. 4. de voto cap. 24. num. 32. Non feci mentionem de vxoribus, & servis; quia non satis constat eorum vota posse directè irritari, sed solum quatenus præiudicant marito vel domino.

PVNCTVM II.

Quibus competat propria & directæ potestas voti irritandi?

SVM MARI VM.

1. De Pontifice proponitur ratio dubitandi.
 2. Resolvitur hæc potestatem non habere quatenus talis est.
- Ferd. à Castro. Sum. Mor. Pars III.

3. Habet tamen potestatem indirectam.
4. Et sit satis fundamento num. 1. adducto.
5. Nemo potest sua propria vota irritare neque alteri irritanda committere.

Qualiter potestas directæ & propria irritandi competat Prælati religioforum parentibus respectu filiorum marito respectu vxoris, & domino comparatione serui in sequentibus examinandum est. Nunc de aliis inquirimus in quibus est nonnulla dubitatio.

1. Primò inquiri de Pontifice aliique Ecclesiæ Prælati an gaudeant hac potestate ratione iurisdictionis sibi à Christo concessæ? Non desunt qui affirmant. Quia ad rectam gubernationem Ecclesiæ videtur expedire, vt fideles in suis votis ita Pontifici, aliique Prælati subiciantur, vt secundum eorum beneplacitum obligentur & non aliter. Quia ratione frequenter dicitur in Iuramentis & votis auctoritatem Pontificiam exceptam esse, sed ex hoc modo subiectionis oritur potestas directæ vota irritandi in Prælati respectu religioforum, & in parte respectu filiorum. Ergo etiam in Pontifice aliique Prælati comparatione suorum subditorum debet esse. Item potest Pontifex vota antecederet irritare præscribendo conditiones, quibus non servatis cessat obligatio. Ergo poterit postquam facta sunt; quia eiusdem rationis videtur hæc potestas. Sic Gloss. in cap. quemadmodum de iur. iurando verbo *Conditio*. Metina de sacrorum homi. *Continencia* lib. 5. c. 44. ad finem. *Namas methodo curationis*, 3. p. c. 44. §. 41. fine.

2. Sed omnino tenendum est, non posse Pontificem directè vota Christianorum irritare. Quia nullibi habetur, hæc potestatem à Christo datam esse; neque erat regimini Ecclesiæ necessaria, neque conveniens; potius enim decebat fideles liberos relinquere, vt sumiter Deo obligarentur. Siquidem ex hac libertate non impediatur, quin possit Pontifex iusta causa intercedente eos ab obligatione voti per dispensationem eximere, aut illorum executionem per potestatem præceptivam impedire. Non igitur illa potestas erat conveniens, Pontifici concedi facultatem irritandi omnes promissiones hominibus factas. Nihil enim esset firmum & stabile, & ideo tantum certum tradunt. D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 12. in corpore, & ibi Caietan. Navarr. c. 12. num. 79. Suarez lib. 6. c. 2. num. 3. & sequenti. Azor. lib. 11. c. 17. q. 3. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 13. in fine, num. 81. in 2. editione. Valq. 1. 2. disp. 165. a. 4. Sanch. lib. 4. c. 24. num. 18. Bonacin. *disput. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. à num. 2. & alij plures apud ipsos.*

Hinc à fortiori constat, non posse alios inferiores Prælatos & multo minus Reges & Principes temporales vota suorum subditorum directè irritare. Quia minore potestate in suos subditos gaudent quam Pontifex. Et ita notatur omnes Doctores relati.

Si verò loquamur de potestate indirecta; quæ ex prohibitione materiae provenit, ea vota fidelium poterit Pontifex irritare, quæ regimini Ecclesiæ obstituerint; quæque de materia specialiter sibi subiecta dispulerint. Quia ratione irritat vota Episcoporum & Clericorum prædicantia muneri sibi commissio. Alia verò nec hoc modo indirectè irritare poterit. Sic aliis relatis docent Suarez lib. 6. de voto cap. 2. num. 6. & sequenti. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 13. sine num. 81. Sanch. lib. 2. cap. 24. num. 19.

Neque obstant fundamenta num. 1. relata. Negamus namque illam potestatem convenientem esse, & concessione Christi vllum fundamentum habere. Auctoritas verò Pontificis in votis & Iuramentis de materia specialiter suæ dispositioni subiecta intelligitur excepta absolute in aliis in ordine ad dispensationem, vel commutationem & sic iusta causa intercedente, ad confirmationem nego Pontificem ex iurisdictione à Christo accepta irritare antecederet fidelium vota directè, sed indirectè irritat statuendo legem præscribentem conditiones necessarias obligationi, quam legem non pro suo arbitrio, sed iusta causa intercedente ferre debet.

3. Secundo dubitatur; an superiores parentes vota subditorum irritare, possint sua propria; aut aliis irritanda committere? Breuiter respondeo cum Sanch. lib. 4. de voto cap. 24. n. 60. non posse. Quia nemo potest votum emittere sub conditione sui consensus & beneplaciti; destruit enim hæc conditio strictam voti obligationem. Sed necessario debet emittere sub conditione beneplaciti alterius; sicuti subditi emittunt sub beneplacito suorum superiorum in quo conditione potestas irritandi innitur. Ergo nemo potest sua vota irritare. Neque obstat ea dispensari posse; quia dispensandi potestas iurisdictioni innitur, quam Deus concedere potest superioribus etiam comparatione suorum votorum; ea inquam remittendo, quæ ipsa causa iusta intercedente remiserint.